II

(Ne teisėkūros procedūra priimami aktai)

SPRENDIMAI

TARYBOS SPRENDIMAS (ES) 2021/1868

2021 m. spalio 15 d.

dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 148 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę ([1]),

atsižvelgdama į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ([2]),

pasikonsultavusi su Regionų komitetu,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę ([3]),

kadangi:

(1) valstybės narės ir Sąjunga turi siekti parengti suderintą užimtumo strategiją, skirtą visų pirma kvalifikuotai, tinkamai parengtai, gebančiai prisitaikyti darbo jėgai bei į ateitį orientuotoms ir į ekonomikos pokyčius reaguojančioms darbo rinkoms skatinti, kad būtų pasiekti Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 3 straipsnyje nustatyti visiško užimtumo ir socialinės pažangos, subalansuoto ekonomikos augimo ir aukšto lygio aplinkos apsaugos ir aplinkos kokybės gerinimo tikslai. Valstybės narės užimtumo skatinimą turi laikyti bendro intereso reikalu ir savo veiksmus tuo atžvilgiu derinti Taryboje, atsižvelgdamos į nacionalinę praktiką, susijusią su vadovybės ir darbuotojų pareigomis;

(2) Sąjunga turi kovoti su socialine atskirtimi ir diskriminacija ir skatinti socialinį teisingumą ir apsaugą, moterų ir vyrų lygybę, kartų solidarumą ir vaiko teisių apsaugą, kaip nustatyta ES sutarties 3 straipsnyje. Nustatydama ir įgyvendindama savo politiką ir veiksmus, Sąjunga turi atsižvelgti į reikalavimus, susijusius su didelio užimtumo skatinimu, tinkamos socialinės apsaugos užtikrinimu, kova su skurdu bei socialine atskirtimi, aukšto lygio švietimu bei mokymu ir žmonių sveikatos apsauga, kaip nustatyta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 9 straipsnyje;

(3) vadovaudamasi SESV, Sąjunga parengė ir įgyvendino ekonominės ir užimtumo politikos derinimo priemones. Kaip tų priemonių dalis, integruotas gaires sudaro Tarybos sprendimo (ES) 2020/1512 ([4]) priede išdėstytos valstybių narių užimtumo politikos gairės (toliau – gairės) ir Tarybos rekomendacijoje (ES) 2015/1184 ([5]) nustatytos valstybių

([1]) 2021 m. rugsėjo 16 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).
([2]) 2021 m. rugsėjo 23 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).
([3]) 2021 m. birželio 24 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).
([4]) 2020 m. spalio 13 d. Tarybos sprendimas (ES) 2020/1512 dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių (OL L 344, 2020 10 19, p. 22).
([5]) 2015 m. liepos 14 d. Tarybos rekomendacija (ES) 2015/1184 dėl valstybių narių ir Europos Sąjungos ekonominės politikos bendrų gairių (OL L 192, 2015 7 18, p. 27).

narių ir Sąjungos ekonominės politikos bendros gairės. Jomis turi būti vadovaujamasi įgyvendinant politiką valstybėse narėse ir Sąjungoje, atspindint valstybių narių tarpusavio priklausomybę. Tokiu būdu suderinta Europos ir nacionalinė politika bei reformos turi sudaryti tinkamą bendrą tvarų ekonominės ir užimtumo politikos priemonių derinį, kuriuo turėtų būti užtikrintas teigiamas šalutinis poveikis;

(4) gairės atitinka Stabilumo ir augimo paktą, galiojančius Sąjungos teisės aktus ir įvairias Sąjungos iniciatyvas, įskaitant 2014 m. kovo 10 d. ([6]), 2016 m. vasario 15 d. ([7]), 2016 m. gruodžio 19 d. ([8]), 2018 m. kovo 15 d. ([9]), 2018 m. gegužės 22 d. ([10]), 2019 m. gegužės 22 d. ([11]), 2019 m. lapkričio 8 d. ([12]), 2020 m. spalio 30 d. ([13]) ir 2020 m. lapkričio 24 d. ([14]) Tarybos rekomendacijas, Komisijos rekomendaciją (ES) 2021/402 ([15]) ir Tarybos rekomendaciją (ES) 2021/1004 ([16]);

(5) Europos semestras skirtingas priemones sujungia į visa apimančią integruotos daugiašalės ekonominės ir užimtumo politikos koordinavimo ir priežiūros sistemą. Siekiant aplinkos tvarumo, našumo, teisingumo ir stabilumo, į Europos semestrą įtraukti Europos socialinių teisių ramsčio principai ir Europos semestro stebėsenos priemonė – socialinių rodiklių suvestinė, taip pat numatant tvirtą bendradarbiavimą su socialiniais partneriais, pilietine visuomene ir kitais suinteresuotaisiais subjektais. Tai padeda siekti darnaus vystymosi tikslų. Sąjungos ir valstybių narių užimtumo ir ekonominė politika turėtų būti derinama su Europos perėjimu prie neutralaus poveikio klimatui, aplinkos atžvilgiu tvarios ir skaitmeninės ekonomikos, didinti konkurencingumą, užtikrinti tinkamas darbo sąlygas, skatinti inovacijas, propaguoti socialinį teisingumą ir lygias galimybes, taip pat kovoti su nelygybe ir regioniniais skirtumais;

(6) klimato kaita ir su aplinka susiję iššūkiai, globalizacija, skaitmenizacija, dirbtinis intelektas, nuotolinis darbas, platformų ekonomika ir demografiniai pokyčiai keičia Europos ekonomiką ir visuomenę. Sąjunga ir jos valstybės narės turi bendradarbiauti, kad veiksmingai reaguotų į tuos struktūrinius veiksnius ir prireikus pritaikytų esamas sistemas, pripažindamos glaudžią valstybių narių ekonomikos ir darbo rinkų bei susijusios politikos tarpusavio priklausomybę. Tam reikia imtis suderintų, plataus užmojo ir veiksmingų politikos veiksmų tiek Sąjungos, tiek nacionaliniu lygmenimis, vadovaujantis SESV ir Sąjungos nuostatomis dėl ekonomikos valdymo, ir atsižvelgiant į Europos socialinių teisių ramstį. Tokie politikos veiksmai turėtų, be kita ko, paskatinti tvarias investicijas, patvirtinti įsipareigojimą tinkama tvarka vykdyti reformas, kuriomis skatinamas ekonomikos augimas, kokybiškų darbo vietų kūrimas, produktyvumas, tinkamų darbo sąlygų užtikrinimas, socialinė ir teritorinė sanglauda, aukštynkryptė konvergencija, atsparumas ir fiskalinė atsakomybė. Jais turėtų būti derinamos pasiūlos ir paklausos valdymo priemonės, kartu atsižvelgiant į jų poveikį aplinkai, užimtumui ir socialinį poveikį;

(7) Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija paskelbė Europos socialinių teisių ramstį ([17]). Siekiant remti gerai veikiančias ir sąžiningas darbo rinkas bei socialinės gerovės sistemas, juo nustatyta dvidešimt principų ir teisių, suskirstytų į tris kategorijas: lygios galimybės ir galimybė įsidarbinti, tinkamos darbo sąlygos ir socialinė apsauga ir įtrauktis. Principai ir teisės suteikia Sąjungos strategijai kryptį ir užtikrina, kad perėjimas prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos ir aplinkos tvarumo, skaitmeninė transformacija ir demografiniai pokyčiai būtų socialiai sąžiningi ir teisingi. Europos socialinių teisių ramstis ir susijusi socialinių rodiklių suvestinė sudaro orientacinę sistemą, padedančią stebėti valstybių narių užimtumo ir socialinės srities rezultatus, skatinti nacionalinio, regioninio

([6]) 2014 m. kovo 10 d. Tarybos rekomendacija dėl stažuočių kokybės sistemos (OL C 88, 2014 3 27, p. 1).
([7]) 2016 m. vasario 15 d. Tarybos rekomendacija dėl ilgalaikių bedarbių integracijos į darbo rinką (OL C 67, 2016 2 20, p. 1).
([8]) 2016 m. gruodžio 19 d. Tarybos rekomendacija dėl įgūdžių tobulinimo krypčių – naujų galimybių suaugusiesiems (OL C 484, 2016 12 24, p. 1).
([9]) 2018 m. kovo 15 d. Tarybos rekomendacija dėl kokybiškos ir veiksmingos pameistrystės europinės sistemos (OL C 153, 2018 5 2, p. 1).
([10]) 2018 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendacija dėl bendrųjų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų (OL C 189, 2018 6 4, p. 1).
([11]) 2019 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendacija dėl kokybiškų ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros sistemų (OL C 189, 2019 6 5, p. 4).
([12]) 2019 m. lapkričio 8 d. Tarybos rekomendacija dėl darbuotojų ir savarankiškai dirbančių asmenų socialinės apsaugos galimybių (OL C 387, 2019 11 15, p. 1).
([13]) 2020 m. spalio 30 d. Tarybos rekomendacija „Tiltas į darbo rinką. Sustiprinta Jaunimo garantijų iniciatyva“, kuria pakeičiama 2013 m. balandžio 22 d. Tarybos rekomendacija dėl Jaunimo garantijų iniciatyvos nustatymo (OL C 372, 2020 11 4, p. 1).
([14]) 2020 m. lapkričio 24 d. Tarybos rekomendacija dėl profesinio rengimo ir mokymo siekiant tvaraus konkurencingumo, socialinio sąžiningumo ir atsparumo (OL C 417, 2020 12 2, p. 1).
([15]) 2021 m. kovo 4 d. Komisijos rekomendacija (ES) 2021/402 dėl veiksmingos aktyvios paramos užimtumui po COVID-19 sukeltos krizės (EASE) (OL L 80, 2021 3 8, p. 1).
([16]) 2021 m. birželio 14 d. Tarybos rekomendacija (ES) 2021/1004, kuria nustatoma Europos vaiko garantijų sistema (OL L 223, 2021 6 22, p. 14).
([17]) Tarpinstitucinė deklaracija dėl Europos socialinių teisių ramsčio (OL C 428, 2017 12 13, p. 10).

ir vietos lygmens reformas ir derinti šiandieninės modernios ekonomikos socialinį ir rinkos aspektus, be kita ko, skatinant socialinę ekonomiką. 2021 m. kovo 4 d. Komisija pateikė Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų planą (toliau – veiksmų planas), kuriame nustatyti didelio užmojo, bet realistiški 2030 m. pagrindiniai ir papildomi tarpiniai tikslai užimtumo, įgūdžių, švietimo ir socialinės apsaugos srityse;

(8) 2021 m. gegužės 8 d. Porto socialinių reikalų aukščiausiojo lygio susitikime valstybių ar vyriausybių vadovai pripažino, kad Europos socialinių teisių ramstis yra esminis ekonomikos atsigavimo elementas ir pažymėjo, kad jo įgyvendinimu bus sustiprintas Sąjungos veržlumas siekiant pereiti prie skaitmeninės, žaliosios ir sąžiningos pertvarkos, ir jis padės pasiekti aukštynkryptę socialinę ir ekonominę konvergenciją bei įveikti demografinius iššūkius. Jie pabrėžė, kad socialinis aspektas, socialinis dialogas ir aktyvus socialinių partnerių dalyvavimas yra itin konkurencingos socialinės rinkos ekonomikos pagrindas. Jų nuomone, veiksmų planas suteikė naudingų Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimo gairių, be kita ko, užimtumo, įgūdžių, sveikatos ir socialinės apsaugos srityse. Jie palankiai įvertino naujuosius 2030 m. Sąjungos pagrindinius tikslus užimtumo srityje (turėtų dirbti 78 % 20–64 m. amžiaus gyventojų), įgūdžių srityje (mokymuose kasmet turėtų dalyvauti turėtų 60 % visų suaugusiųjų) ir skurdo mažinimo srityje (skurstančių žmonių turėtų sumažėti bent 15 mln., iš jų – 5 mln. vaikų), taip pat peržiūrėtą socialinių rodiklių suvestinę, padedančią stebėti pažangą įgyvendinant Europos socialinių teisių ramsčio principus, kaip politikos koordinavimo sistemos Europos semestro kontekste dalį. Be to, jie pažymėjo, kad Europai palaipsniui atsigaunant po COVID-19 pandemijos pirmenybė bus teikiama perėjimui nuo darbo vietų išsaugojimo prie jų kūrimo ir darbo vietų kokybės gerinimo, taip pat pabrėžė, kad įgyvendinti Europos socialinių teisių ramsčio principus bus itin svarbu siekiant užtikrinti, kad įtraukiu būdu gaivinant ekonomiką būtų sukurta daugiau ir geresnių darbo vietų visiems. Jie pabrėžė savo įsipareigojimą būti vieningi ir solidarūs, o tai taip pat reiškia įsipareigojimą užtikrinti lygias galimybes visiems ir nė vieno nepalikti nuošalyje.

Jie patvirtino esą pasiryžę, kaip nustatyta 2019–2024 m. Europos Vadovų Tarybos strateginėje darbotvarkėje, toliau stiprinti Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimą Sąjungos ir nacionaliniu lygmenimis, tinkamai atsižvelgiant į atitinkamas kompetencijas ir subsidiarumo bei proporcingumo principus. Galiausiai jie pabrėžė, kad svarbu atidžiai stebėti, be kita ko, aukščiausiu lygmeniu, pažangą įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir 2030 m. Sąjungos pagrindinius tikslus;

(9) darbo rinkos, įskaitant nacionalinius darbo užmokesčio nustatymo mechanizmus, reformos turėtų būti vykdomos pagal nacionalinę socialinio dialogo praktiką, siekiant sąžiningo darbo užmokesčio, kuriuo užtikrinamas deramas gyvenimo lygis ir tvarus ekonomikos augimas. Turėtų būti suteikiama galimybė plačiai apsvarstyti socialinius ir ekonominius klausimus, be kita ko, kaip pagerinti padėtį tvarumo, konkurencingumo, inovacijų, kokybiškų darbo vietų kūrimo, darbo sąlygų, dirbančiųjų skurdo, švietimo ir įgūdžių, visuomenės sveikatos ir įtraukties bei realiųjų pajamų srityse. Valstybės narės ir Sąjunga turėtų užtikrinti, kad COVID-19 pandemijos socialinis ir ekonominis poveikis bei jos poveikis užimtumui būtų sumažintas ir kad pertvarkos būtų socialiai sąžiningos ir teisingos. Reikėtų siekti stiprinti atsigavimą ir siekį kurti įtraukią ir atsparią visuomenę, kurioje žmonės būtų apsaugoti ir įgalinti numatyti bei valdyti pokyčius ir kurioje jie galėtų būti aktyvūs visuomenės ir ekonomikos dalyviai. Suderintas aktyvios darbo rinkos politikos krypčių rinkinys, kuris apima laikinosios samdos ir veiklos keitimo paskatas, įgūdžių politiką ir geresnes užimtumo tarnybų paslaugas yra reikalingas tam, kad būtų remiami veiklos keitimo pokyčiai darbo rinkoje, kaip pabrėžta Rekomendacijoje (ES) 2021/402;

(10) turėtų būti kovojama su visų formų diskriminacija, užtikrinama lyčių lygybė ir remiamas jaunimo užimtumas. Turėtų būti užtikrinta prieiga ir galimybės visiems ir turėtų būti mažinamas skurdas bei socialinė atskirtis, be kita ko, vaikų, visų pirma užtikrinant veiksmingą darbo rinkų veikimą ir adekvačias bei įtraukias socialinės apsaugos sistemas ir šalinant švietimo, mokymo ir dalyvavimo darbo rinkoje kliūtis, be kita ko, investuojant į ikimokyklinį ugdymą ir priežiūrą bei į skaitmeninius įgūdžius. Atsižvelgiant į COVID-19 pandemiją ir visuomenės senėjimą, itin svarbu laiku suteikti lygias teises į įperkamas ilgalaikės priežiūros bei sveikatos priežiūros paslaugas, įskaitant prevenciją ir sveikatos priežiūros skatinimą. Turėtų būti toliau išnaudojamas neįgaliųjų potencialas prisidėti prie ekonomikos augimo ir socialinio vystymosi. Sąjungos darbo vietose įsitvirtinant naujiems ekonomikos ir verslo modeliams, darbo santykiai taip pat kinta. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad dėl naujų darbo formų atsiradę darbo santykiai palaikytų ir stiprintų Europos socialinį modelį;

(11) integruotos gairės turėtų būti konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų, kurias Taryba gali pateikti valstybėms narėms, pagrindas. Pradėjus įgyvendinti Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, nustatytą Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/241 ([18]), Komisija pakoregavo 2021 m. Europos semestro ciklą ir pasiūlė tik rekomendacijas dėl valstybių narių biudžeto padėties 2021 m., kaip numatyta pagal Stabilumo ir augimo paktą;

(12) siekdamos paskatinti užimtumą, socialines investicijas, socialinę įtrauktį ir prieinamumą, bei skatinti darbuotojų kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo galimybes, mokymąsi visą gyvenimą ir kokybišką švietimą ir mokymą visiems, įskaitant skaitmeninį raštingumą ir įgūdžius, valstybės narės turi visapusiškai pasinaudoti iniciatyva REACT-EU, nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2020/2221 ([19]), pagal kurią iki 2023 m. skiriama sanglaudos politikos lėšų, „Europos socialiniu fondu +“, nustatytu Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/1057 ([20]), Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemone ir kitais Sąjungos fondais, įskaitant Teisingos pertvarkos fondą, nustatytą Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/1056 ([21]), ir „InvestEU“, nustatytą Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/523 ([22]).

Valstybės narės turi taip pat visapusiškai pasinaudoti Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondu perkeltiesiems darbuotojams, nustatytu Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/691 ([23]), kad suteiktų paramą darbuotojams, atleistiems iš darbo dėl didelio masto restruktūrizavimo, pavyzdžiui, dėl COVID-19 pandemijos, remtų socialinę ir ekonominę transformacijas, vykstančias dėl globalizacijos ir technologijų bei aplinkos pokyčių. Nors integruotos gairės yra skirtos valstybėms narėms ir Sąjungai, jos turėtų būti įgyvendinamos palaikant partnerystę su visomis nacionalinėmis, regioninėmis ir vietos valdžios institucijomis, glaudžiai įtraukiant parlamentus, socialinius partnerius ir pilietinės visuomenės atstovus;

(13) Užimtumo komitetas ir Socialinės apsaugos komitetas, vadovaudamiesi atitinkamais Sutartyje nustatytais savo įgaliojimais, turi stebėti, kaip, atsižvelgiant į užimtumo politikos gaires, įgyvendinama atitinkama politika. Tie komitetai ir kiti Tarybos parengiamieji organai, susiję su ekonominės ir socialinės politikos koordinavimu, turi glaudžiai tarpusavyje bendradarbiauti. Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija turėtų tęsti dialogą politikos klausimais, visų pirma dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių;

(14) buvo pasikonsultuota su Socialinės apsaugos komitetu,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Sprendimo (ES) 2020/1512 priede išdėstytos valstybių narių užimtumo politikos gairės toliau taikomos 2021 m., o valstybės narės į jas atsižvelgia įgyvendindamos savo užimtumo politiką ir reformų programas.

([18]) 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

([19]) 2020 m. gruodžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/2221, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kiek tai susiję su papildomais ištekliais ir įgyvendinimo taisyklėmis, siekiant suteikti paramą COVID-19 pandemijos sukeltai krizei ir jos socialiniams padariniams įveikti skirtiems veiksmams skatinti ir pasirengti žaliajam, skaitmeniniam ir atspariam ekonomikos atgaivinimui (REACT-EU) (OL L 437, 2020 12 28, p. 30).

([20]) 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1057, kuriuo nustatomas „Europos socialinis fondas +“ (ESF+) ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1296/2013 (OL L 231, 2021 6 30, p. 21).

([21]) 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1056, kuriuo įsteigiamas Teisingos pertvarkos fondas (OL L 231, 2021 6 30, p. 1).

([22]) 2021 m. kovo 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/523, kuriuo nustatoma programa „InvestEU“ ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2015/1017 (OL L 107, 2021 3 26, p. 30).

([23]) 2021 m. balandžio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/691 dėl Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo perkeltiesiems darbuotojams (EGF), kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1309/2013 (OL L 153, 2021 5 3, p. 48).

2 straipsnis

Šis sprendimas skirtas valstybėms narėms.

Priimta Liuksemburge 2021 m. spalio 15 d.

Tarybos vardu
Pirmininkas
J. CIGLER KRALJ